

**KESKUSTA
NUORET**

kohtuullisen luonnollinen

Millainen perhe, sellainen yhteiskunta

Keskustanuorten perhepolitiikkaa

1. Miksi perhepolitiikkaa tarvitaan?

Perhe on edelleen yhteiskunnan perusyksikkö. Yhteiskunnan kannalta ihanteellisin tila on se, että perheitä perustetaan ja että perheet voivat hyvin. Perheiden perustaminen on vähentynyt sekä perheiden hyvinvointi heikentynyt. Henkisen huonovointisuuden osoittaa selvästi esimerkiksi lasten ja nuorten psyykkinen oireilu sekä pitkään korkeana jatkuneen työttömyyden seuraukset lapsiperheisiin. Vanhempien työttömyydestä johtuva syrjäytymien uhkaa periytyä lapsiin, ja toisen sukupolven työttömiä on jo monessa kodeissa. Vanhemmat ovat yhteiskunnan työssä käyvää aktiiviväestöä, jotka ensisijaisesti kantavat vastuun kansantalouden kehittymisestä. Siksi perheiden ongelmat heijastuvat suoraan koko yhteiskuntaan. Perheellistyminen tapahtuu nykyään huomattavasti myöhäisemmässä elämänvaiheessa kuin aikaisemmin, minkä osoittaa ensisynnyttäjien korkea keski-ikä. Suomessa kuolleisuus uhkaa kääntyä syntyvyyttä korkeammaksi. Perheiden perusrakenne on myös muuttunut. Erilaisissa tilanteissa olevat perheet pitää ottaa perhepolitiikan teossa paremmin huomioon. Keskustanuorten mielestä aktiivisella perhepolitiikalla voidaan vaikuttaa perheiden vointiin ja perheiden perustamiseen. Viime vuosina harjoitettu politiikka ei ole kannustanut perheiden perustamiseen. Perhepolitiikka kaipaa laajaa uudistusta ja arvojen muokkausta perhemyönteisempään suuntaan. Marginaaliset euromäärien muutokset perheille osoitetuissa tuissa eivät ole ratkaisevia. Valtion perhepolitiikkaan kaivataan asennemuutosta ja johdonmukaisia toimia perheiden aseman parantamiseksi.

2. Yhteiskunta vanhemmuuden tukena

Yhteiskunnan on tuettava perheiden henkistä ja fyysistä hyvinvointia. Tämän edellytyksenä ovat toimeentulon turvaaminen, peruspalvelut, turvallisuuden takaaminen ja kehittymisen mahdollistaminen.

Lasten kasvatusta on vaativaa nopeiden muutosten ja kansainvälistymisen keskellä. Kasvatustavoitteet on siirtynyt liikaa yhteiskunnalle ja vanhemmat eivät enää usko omiin kykyihinsä kasvattajina. Keskustanuorten mielestä yhteiskunnan rooli lasten kasvatuksessa on toimia turvaverkkona ja tukea perheitä ja vanhemmuutta.

Vanhempien velvollisuus on asettaa lapsille rajoja. Rajat lisäävät lapsissa myös turvallisuuden tunnetta. Aikuisten velvollisuus on opettaa lapsille, että aina ei tarvitse olla kivaa. Vastaavasti kasvatuksessa tulee kiinnittää huomiota myös positiivisiin, onnistumisen tunteita herättäviin kokemuksiin. Lapsen tulee tuntea olevansa rakastettu ja arvokas omana itsenään, ei tekojensa kautta.

Perheille on annettava aito mahdollisuus valita omaan elämäntilanteeseen sopiva lastenhoitomuoto, joka parhaiten tukee lapsen kehitystä. Vanhemmilla on oikeus kasvattaa lapsensa itse. Kotihoito on tehtävä aidosti mahdolliseksi ja se on sisällytettävä laajemmin palkkatyökäsitteen piiriin. Hoitajan palkkaaminen kotiin on myös tehtävä nykyistä helpommaksi, ja turhaa byrokratiaa on karsittava. Keskustanuorten mielestä on kehitettävä entistä joustavampia hoitoratkaisuja. Lasten hoitoon kuuluvat myös koulujen aamu- ja iltapäiväkerhot. Ne ovat hyvä keino antaa lapsille turvallinen ympäristö toimintaan. Lapsikin tarvitsee omaa aikaa rentoutumiseen ja jaksamiseen.

Keskustanuoret korostavat ennaltaehkäisevän työn merkitystä. Perustana on oltava lasten ja perheiden kanssa toimivien moniammatillinen ja poikkihallinnollinen työskentely. Koulun ja yhteistyön tiivistämiseen on turvattava resursseja ja perheneuvonnan saatavuutta tulee lisätä ja käyttökynnystä madaltaa. Lasten ja nuorten psyykkiseen oireiluun on puututtava heti. Yhteiskunnan on turvattava resurssit lasten ja nuorten erityispalveluihin. Suomella ei ole varaa odottaa tulevaisuuden tekijöitään vuosien mittaisissa hoitajajonoissa.

KESKUSTANUORET

Suojattomassa asemassa ovat myös syntymättömät lapset. Suomessa suuri osa lasten synnynnäisistä vammoista on seurausta äidin päihteiden käytöstä. Päihderiippuvuus on sairaus, jolle äiti ei aina halutessaankaan voi tehdä yksin mitään. Yksikään terve äiti ei tahallisesti halua vahingoittaa lastaan. Suomessa tulee mahdollistaa raskaana olevien päihderiippuvaisten naisten pakkohoito Ruotsin mallin mukaan. Sillä voitaisiin pelastaa päihderiippuvaisille äideille syntyvien lasten terveys ja äitien inhimillinen kärsimys heidän lapsille aiheuttamistaan elinikäisistä vammoista.

3. Turvallinen lapsuus

Lapsilla on ennen kaikkea oikeus olla lapsia. Lapsia on suojeltava kokemasta aikuisten maailmaa liian aikaisin. Vastuu tästä on ensisijaisesti vanhemmilla. Väkivaltaviihde, erityisesti televisio-ohjelmat ja tietokone- ja videopelit vääristävät lapsen maailmankuvaa. Lasten arvoja ja asenteita muokkaavalla medially on osaltaan vastuu siitä, minkälaista informaatiota se lasten ulottuville saattaa. Lapsen ympäristössä on entistä enemmän seksuaalisia ärsykeitä. Vastuuseen opettava seksuaalisuuskasvatus on saatava pakolliseksi osaksi koulujen opetussuunnitelmaa koko koulu-uran ajaksi lapsen kehitysvaihe huomioon ottaen.

Nuorten terveyttä uhkaavat nopeasti leviävät sukupuolitaudit. Raskaudenkeskeytysten määrä on myös huolestuttavasti nousussa. Yhteiskunnan on otettava lapset ja nuoret mukaan elinympäristönsä kehittämiseen ja annettava välineitä osallistumiseen. Nuorisotyön ja koulun opetussuunnitelman ja toimintakulttuurin on tuettava nuoren aktiiviseksi kansalaiseksi kasvua. Henkinen hyvinvointi on mahdollisuutta omiin valintoihin, ja siihen kuuluu myös välittäminen ja huolenpito.

Vanhempien erotilanteissa lapsista ja heidän turvallisuudestaan huolehtiminen on ensiarvoisen tärkeää. Puolet parisuhteista päättyy väkivallan tai sen uhan takia, ja usein kiusaaminen jatkuu eron jälkeenkin. Tavallisesti väkivaltainen osapuoli on isä. Suomi on Euroopan perheväkivaltaisimaa: Joka vuosi 200 000 lasta kärsii perheväkivallasta. Keskustanuoret painottavat, että lapsen turvallisuuden tulee aina mennä vanhempien oikeuksien edelle.

Lapsen joutumisen fyysisen tai seksuaalisen väkivallan kohteeksi pitää vaikuttaa huoltajuus- ja tapaamisoikeusratkaisuihin väkivaltaisen osapuolen vahingoksi. Tapaamiset väkivaltaisen ja päihderiippuvaisen vanhemman kanssa täytyy järjestää valvotusti tämän kustannuksella. Vanhemmalla ei nyky-lainsäädännön mukaan ole mitään keinoa suojella lastaan väkivallalta lapsen ollessa toisen vanhemman luona.

4. Perheiden arvostuksen tulee näkyä

Koulutus on nykypäivänä välttämätön työnsaannin edellytys. Opintojen kestäessä pitkään ja työpaikan saannin ollessa epävarmaa, monien nuorten perheenperustaminen lykkääntyy. Yhteiskunnassa opiskelijoiden elämisen ja perhe-elämän edellytykset tulee ottaa huomioon tasavertaisesti muiden väestöryhmien kanssa – opiskelu ei ole poikkeusvaihe elämässä. Taloudellinen epävarmuus lykkää perheen perustamista, ja nuoret voivat joutua tilanteeseen, jossa ei ole uraa eikä myöskään varaa perheellisyyteen. Kaikki valtiovallan toimenpiteet, jotka vaikeuttavat opiskelijoiden asemaa, lykkäävät myös perheellistymistä. Pitkän opiskeluajan vuoksi perheen perustaminen jo opiskeluaikana tulee tehdä nykyistä helpommaksi.

Suurin osa maamme työtä tekeivistä on isiä ja äitejä. Silti tätä tosiasiaa ei huomioida työmarkkinoilla. Työntekijöiden odotetaan joustavan työn hyväksi perheensä kustannuksella. Pienten lasten vanhemmat tekevät kaikista työntekijöistä eniten ylitöitä. Työpaikkakulttuuri ja osittain myös työ- ja sosiaalilainsäädäntö eivät

KESKUSTANUORET

tunnusta isää tasavertaiseksi vanhemmaksi. Nuorten naisten ongelmana ovat syrjintä työmarkkinoilla ja pätkätyökierre.

Usein työnantaja on haluton vakinaistamaan työsuhdetta pelätessään työntekijänsä jäävän pian vanhempainlomalle. Joutuessaan maksamaan raskaana olevan naisen perhevapaan kustannuksia työnantaja pakotetaan ottamaan yhteiskunnallista vastuuta enemmän kuin sille kuuluu. Naisen palkkaaminen on riski työnantajalle, mikä johtaa naisten ja miesten eriarvoiseen kohteluun työmarkkinoilla. Tämä on todellinen epäkohta tasa-arvossa. Yhteiskunnan tulee pitää huolta siitä, että nuoren naisen palkkaaminen ei ole työnantajalle suurempi sen suurempi riski kuin nuoren miehenkään. Valtion tulee ensimmäisestä päivästä lähtien vastata perhevapaan kustannuksista.

Työ- ja perhe-elämän väliset ristiriidat on tunnustettava ja ongelmat on otettava huomioon lainsäädännössä ja työehtosopimuksissa sekä työpaikoilla. Perheiden arvostuksen tulee näkyä vanhempainpäivärahassa, kotihoidontuessa sekä työelämässä työnantajan joustavuudella perheen hyväksi. Tasa-arvo on aidoimmillaan samanarvoisuutta, ei samanlaisuutta. Keskustanuoret kannattavat siirtymistä vanhempien yhteisverotukseen. Se mahdollistaa lasten kotihoidon asemaa perheiden todellisena vaihtoehtona.

KESKUSTANUORET